



**PUOLUSTUSMINISTERI CARL HAGLUNDIN PUHE  
FÖRSVARSMINISTER CARL HAGLUNDS TAL  
Suurlähettiläspäivät 25.8.2014**

---

***Huomioitava että, tilaisuudessa ministerin käyttämä puheenvuoro poikkeaa joiltain osin kirjoitetusta puheesta.***

Hyvät suurlähettiläspäivien osallistujat, arvoisat kutsuvieraat, hyvät naiset ja herrat. Bästa deltagare i ambassadörsdagarna, ärade inbjudna gäster, mina damer och herrar,

Ukrainan kriisi ja siihen liittyvät tapahtumat ovat osoittaneet, että turvallisuutta ja rauhaa ei voida pitää itsestään selvyytenä ja että maanpuolustamiseen tulee aidosti varautua. Vaikka Ukrainan kriisi ei muodostakaan meille suoranaista sotilaallista uhkaa, on se kuitenkin muistutus siitä, että asevoiman käyttö ei ole poistunut meitä lähellä olevien maiden keinovalikoimasta.

För en del i Europa och även här i Finland kan händelserna i Ukraina ha känts som ett kallt uppvaknande, men som tur är har vi i Finland klarat av att hålla fast vid vår nationella linje och vår försvarsförmåga på lång sikt. Det finska säkerhetsläget är stabilt och vårt försvar har utvecklats och utvecklas fortsättningsvis långsiktigt och konsekvent som en del av Europeiska unionen och i samarbete med andra stater och med internationella organisationer.

Parin viime vuoden aikana puolustusvoimien rauhan ajan organisaatiota on tehostettu toteuttamalla puolustusvoimauudistus, joka nyt lähestyy päätöstään. Jo tässä vaiheessa voin ilokseni todeta, että puolustusvoimauudistus, toisin kuin monet muut valtionhallinnon uudistushankkeet, on edennyt suunnitelman mukaisesti. Näyttää myös siltä, että uudistukselle asetetut säästö- ja muut tavoitteet tullaan saavuttamaan ja vuoden 2015 alussa puolustusvoimien toiminta kyetään palauttamaan uudistusta edeltäneelle tasolle.

Rauhan ajan organisaatioon tehtävien rakenteellisten uudistusten rinnalla myös puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanoa on tarkistettu. Ensi vuoden aikana puolustusvoimien sodan ajan joukkojen vahvuus laskee nykyisestä 350.000:sta sotilaasta runsaaseen 230.000:een. Supistuksen jälkeen puolustusvoimiin jää jäljelle tasapainoinen kokonaisuus, jossa teknisesti edistyneiden ja nopeasti käyttöön saatavien kykyjen rinnalla on koko maan puolustamiseen kykenevä asevelvollisuusarmeija.

Puolustusvoimauudistuksesta ja sen tuottamista säästöistä sekä sodan ajan vahvuuksien pienentämisestä huolimatta, on tavoitetilan ja puolustusvoimien materiaalihankintoihin käytettävissä olevan rahoituksen välille syntymässä selkeä epätasapaino. Tämä tunnistettiin jo vuonna 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa laadittaessa.

Päätökset siitä, miten puolustusvoimien selonteossa esittämään lisäresurssitarpeeseen vastataan, tulevat ratkaistaviksi seuraavalla vaalikaudella. Jotta tulevat päätökset vaalien jälkeen voidaan tehdä mahdollisimman oikeilla perusteilla, olen viime vuonna valtioneuvoston tehtävänannon pohjalta asettanut parlamentaarisen selvitysryhmän perehtymään näihin resurssikysymyksiin. Myös tämä työ on nyt loppusuoralla.

Kansanedustaja Ilkka Kanervan johdolla toimiva selvitysryhmä on viime syksyn aikana saanut runsaasti informaatiota ja perehtynyt puolustuksen toimintaympäristöön ja puolustusratkaisuun vaikuttaviin taustatekijöihin. Tänä keväänä ryhmä käsitteli tarkemmin puolustusjärjestelmän eri osatekijöitä ja sitä, minkälaisia vaikutuksia eritasoisilla resurssipäätöksillä olisi puolustuksemme järjestämiseen.

Tarkastelujen painopiste on ollut lähivuosien puolustusbudjettiin liittyvissä kysymyksissä. Tämän lisäksi ensi vuosikymmenellä ratkaistavaksi tulevat vielä nykyisten Hornet-hävittäjien korvaaminen ja merivoimien aluskaluston uusiminen, jotka ovat niin suuria hankkeita, ettei niitä voida kattaa normaalilla budjettirahoituksella.

Selvitysryhmän toimikausi päättyy tämän kuun lopussa ja loppuraportti julkistetaan täällä eduskunnassa lokakuun 1. päivänä.

Selvitysryhmän työssä kyse on ollut tiedon jakamisesta ja perustan luomisesta puolustuksen pitkän aikavälin kehittämiseksi. Kyse on siitä, että eri puolueilla olisi mahdollisimman yhteinen käsitys puolustusvoimien tilanteesta, vaikka tilannekuvan perusteella tehtävät johtopäätökset sitten eroaisivatkin eri puolueiden kesken.

Haluan korostaa, että selvitysryhmän tehtävänä ei ole ollut etsiä vaihtoehtoja nykyiselle puolustusratkaisullemme vaan paneutua ennen kaikkea resurssikysymyksiin. Jotta nykyisiin fundamentteihin perustuva puolustus säilyttää uskottavuutensa, on puolustukseen osoitettava riittävät määrärahat. Mikäli tämä ei osoittaudu mahdolliseksi, on koko puolustusratkaisumme ja sen fundamentteja – koko maan puolustamista, yleistä asevelvollisuutta ja sotilaalliseen liittoutumaan kuulumattomuutta – arvioitava uudelleen.

Arvoisat kuulijat

Viime vuosikymmeninä sotilaalliseen maanpuolustukseen on kehittynyt voimakas kansainvälinen ulottuvuus.

Viiteryhmä, jonka kanssa olemme tehneet aktiivista puolustusyhteistyötä, ovat muut Pohjoismaat. Viime vuonna toimin pohjoismaisen puolustusyhteistyön (NORDEFECO:n) puheenjohtajana ja joulukuun ministerikokouksessa onnistuimmekin saamaan vahvaa suunnannäyttöä tulevaisuuteen kun NORDEFECO:n visio 2020 hyväksyttiin.

Yksi pohjoismaisen yhteistyön vahvuuksista on koko ajan ollut sen käytännönläheisyys. Paljon käytännön yhteistyötä eri pohjoismaiden välillä, esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioissa ja harjoitustoiminnassa, tehdään päivittäin suoraan eri maiden puolustusvoimien välillä. Viime vuonna laadittu visio on kuitenkin tärkeä dokumentti, joka vahvistaa myös yhteistyön poliittista ohjausta, mikä joissain asioissa on välttämätöntä.

Pohjoismaisen yhteistyön taustalla ovat yhteiset, samasta toimintaympäristöstä ja supistuvista määrärahoista johtuvat intressit. Suorituskykyjen kehittäminen niukoilla budjettikehyksillä ei tänä päivänä onnistu ilman yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteistyön avulla siihen osallistuvien maiden puolustusvoimia voidaan kuitenkin kehittää, ylläpitää ja käyttää tehokkaammin sekä taloudellisemmin.

Vaikka pohjoismaiden puolustuspoliittiset ratkaisut poikkeavat toisistaan muun muassa NATO- ja EU-sitoumusten osalta, on pohjoismaisella yhteistyöllä saavutettavissa paljon.

Pienemmissä kokoonpanoissa koulutuksen, harjoitusten ja materiaalihankintojen yhteensovittaminen on usein helpompaa kuin kymmeniä maita käsittävissä organisaatioissa.

Pohjoismaisen yhteistyön tuloksellisuudesta onkin jo nyt paljon näyttöä. Pohjoismaat ovat pitkään toimineet yhdessä Afganistanin ISAF-operaatiossa ja viime vuonna Pohjoismaat yhdessä Baltian maiden kanssa luovuttivat joukkoja EU:n koulutusmissioon Malissa. Myös Syyrian kemiallisten aseiden hävittämisoperaatiossa mukana oli vahva yhteispohjoismainen kokonaisuus – tanskalais – norjalainen alusosasto, jonka yhteydessä toimi suomalainen kemiallisilta aseilta suojautumiseen erikoistunut suojelun erikoisyksikkö.

Harjoitustoiminnassa erityisen positiivisena on näyttäytynyt jo rutiiniksikin muodostunut ilmavoimien Cross-border-harjoittelu, jossa Suomen, Ruotsin ja Norjan hävittäjät toteuttavat yhteisharjoituksia toistensa Pohjoisen alueen ilmatiloissa. Yhdessä harjoittelemalla ilmaan saadaan useampia ja erityyppisiä hävittäjiä, mikä tekee harjoitusskenaariot vaativammaksi kuin mihin mikään näistä maista yksinään pystyisi. Harjoitukset ovat kuitenkin kustannustehokkaista, koska kaikki voivat osallistua niihin omista kotitukikohdistaan.

Myös materiaalihankinnoissa Pohjoismainen yhteistyö tarjoaa uusia mahdollisuuksia. Yhteiset materiaalihankinnat sekä lisäävät joukkojen yhteensopivuutta että alentavat hankittavan materiaalin yksikkökustannuksia, mikä nykyisessä valtiontalouden tilanteessa ei ole ollenkaan vähäpätöinen asia.

Det finns en fast beställning på nordiskt samarbete och alla de möjligheter detta medför har vi ännu inte upptäckt. Samarbetet idkas utgående från behovsprövning pragmatiskt och flexibelt och alla nordiska länder är inte tvungna att delta i alla gemensamma projekt. I en del frågor kan vi också framskrida bilateralt, vilket Finlands och Sveriges intensifierade samarbete är ett gott exempel på. I vissa frågor, som de andra nordiska länderna sköter inom ramen för Nato, är det naturligt att vi tillsammans med Sverige idkar ett djupare bilateralt samarbete.

Tänä keväänä allekirjoitimme ruotsalaisen kollegani Karin Enströmin kanssa Suomen ja Ruotsin rauhan ajan puolustusyhteistyön tiivistämiseen tähtäävän työsuunnitelman. Suunnitelmassa on kartoitettu potentiaalisia yhteistyöalueita, joissa yhdessä etenemällä voidaan saavuttaa molempia maita hyödyttäviä tuloksia. Laaditun kartoituksen pohjalta maittemme puolustusvoimat ovat saaneet toimeksiannon syventyä näihin kaikki eri puolustushaarat kattaviin yhteistyöalueisiin ja laatia ensi vuoden alussa konkreettinen esitys siitä, miten yhteistyötä eri osa-alueilla voidaan tiivistää.

Haluan kuitenkin korostaa, että nyt laatimamme suunnitelma käsittelee vain rauhan ajan puolustusyhteistyötä eikä tähtää mediassakin aika ajoin esille nostettuun valtiosopimukseen tai puolustusliittoon.

Hyvät kuulijat

NATO-kumppanuus ja NATO-yhteistyö ovat olleet Suomen puolustuskyvyn kehittämiseksi ensiarvoisen tärkeitä. NATO:ssa käytössä olevat puolustuksen standardit, konseptit ja toimintatavat, joita hyödynnetään myös kaikessa muussa kansainvälisessä yhteistyössä, on meilläkin otettu käyttöön NATO:n kautta.

NATO:n suunnittelu- ja arviointiprosessissa (PARP:ssa) sovitut kumppanuustavoitteet on Suomessa kytketty osaksi puolustusvoimien kehittämissuunnitelmaa, joten NATO:n työkaluja voidaan suoraan hyödyntää puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämisessä. Lisäksi NATO:n evaluointiohjelman puitteissa toteutetut arvioinnit ovat antaneet meille tärkeää palautetta joukkojemme suorituskyvystä.

Yksi keskeinen yhteistoiminta-alue NATO:n kanssa on ollut kriisinhallinta. Suomi osallistui ensimmäiseen Nato-johtoiseen operaatioonsa (IFOR, myöhemmin SFOR) 1990-luvun puolivälissä Bosnia-Hertsegovinassa ja on tämän jälkeen osallistunut operaatioihin aktiivisesti myös Kosovossa (KFOR) ja Afganistanissa (ISAF).

Nyt ISAF-operaatio on päättymässä ja olemme valmistautuneet jatkamaan Afganistanissa ISAF:in seuraajaksi suunnitellussa operaatio Resolute Support:issa. Operaation toteutuminen on kuitenkin joutunut vastatuuleen, koska Afganistan, presidentinvaalien tulosten tarkistamisen ollessa vielä kesken, ei toistaiseksi ole suostunut allekirjoittamaan turvallisuussopimusta Yhdysvaltojen kanssa.

Meille säännölliset ISAF- joukkoja luovuttavien maiden kokoukset ovat olleet tärkeä tiedonvaihdon ja vaikuttamisen kanava. Osallistumisemme NATO:n operaatioihin on mahdollistanut sen, että olemme voineet kerran pari vuodessa kokoontua NATO-maiden valtionpäämiesten ja ulko- ja puolustusministerien kanssa yhteisiin kokouksiin, mihin pelkkänä kumppanimaana emme olisi olleet oikeutettuja. Tämän hetken suuri kysymys onkin: ”mikä on suhteemme NATO:on ISAF-operaation päättymisen jälkeen?”.

Joitain vastauksia tuohon kysymykseen saadaan mahdollisesti jo ensiviikolla Walesissa NATO:n huippukokouksessa, jonne itsekkin osallistun Tasavallan Presidentin valtuuskunnassa. Huippukokouksen yhteydessä järjestetään jäsenmaiden kokouksen rinnalla myös NATO-ISAF- kokous sekä NATO- ja kumppanimaiden kokoontumisia. Meille tärkein kysymys näissä kokoontumisissa on se, miten kumppanuudet jatkossa järjestetään.

Myös NATO:ssa on tunnustettu se, että ISAF-operaation päättymisen myötä kumppaneiden yhteistoimintakyvyn kehittämiseen on löydettävä uusia tapoja. Kesäkuussa NATO:n ulkoministerikokous vahvisti uuden ”Partnership Interoperability Initiative” kumppanuusaloitteen, jonka mukaan kumppanuuksia rakennetaan eri yhteistyövälineillä sen mukaan, miten pitkälle NATO ja yksittäiset kumppanimaat ovat yhteistyössään valmiita menemään. Tavoitteenamme on, että Suomelle tarjottava kumppanuusohjelma mahdollistaa meille vähintään nykyisen tason yhteistyömahdollisuudet NATO:n kanssa myös ISAF-operaation päättymisen jälkeen. Selkeä ero jäsenyyden ja kumppanuuden välillä kuitenkin säilyy.

Mielestäni nyt olisi hyvä aika myös käydä keskustelua siitä, onko kumppanuus meille riittävä vai pitäisikö meidän ottaa seuraava askel ja hakea NATO-jäsenyyttä. Tähän saakka keskustelua on käyty lähinnä siitä, saako mahdollisesta NATO-jäsenyydestä edes keskustella.

Jotta rakentavaan keskusteluun päästäisiin, olisi hyvä jos käytettävissä olisi tuore, NATO-jäsenyyden edut ja haitat esittelevä selvitys, jota muun muassa puolustusvaliokunnan puheenjohtaja on peräänkuuluttanut. Näyttää kuitenkin siltä, että jo pelkän NATO-

selvityksen tekeminen on meillä edelleen liian suuri tabu. Toivon kuitenkin, että nyt laadittavassa ulko- ja turvallisuuspoliittisia yhteistyömuotoja kartoittavassa katsauksessa myös NATO kysymystä voidaan tarkastella avoimesti.

Arvoisat kuulijat, on yhteenvedon aika,

Puolustusvoimauudistuksen ja sodan ajan organisaation tarkistamisen myötä meidän puolustuksemme on tällä hetkellä hyvässä kunnossa. Lähivuosina puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen on kuitenkin panostettava mikäli haluamme jatkaa nykyisen kaltaisella puolustusratkaisulla.

On varmasti kaikkien etu, jos meidän poliittisten päätöksentekijöiden tilannekuva puolustuksemme pitkän aikavälin haasteista ja vaihtoehtoista on ajantasainen ja kattava. Siksi parlamentaarisen selvitysryhmän työ on ollut ensiarvoisen tärkeää. Uskon myös, että selvitysryhmän raportti tulee entisestään aktivoimaan Suomessa käytävää puolustuspoliittista keskustelua, joka jo nyt on Ukrainan kriisin johdosta ollut vilkkaampaa kuin pitkiin aikoihin.

Det är bra att försvarsfrågorna diskuteras öppet, eftersom medborgarnas kännedom om de frågor som hänför sig till försvaret då blir bättre så här inför riksdagsvalet. I en öppen diskussion borde det inte finnas några tabun och även ett medlemskap i Nato måste kunna diskuteras.

Selvää kuitenkin on, että meidän on jatkossakin syytä pitää huolta omasta puolustuksestamme. Nykymaailmassa se voidaan tehdä ainoastaan yhteistyössä muiden kanssa. Meille keskeisiä kumppaneita tässä ovat muut EU- ja Pohjoismaat sekä yhteensopivuuden ja kriisinhallintakyvyn kehittymisen kannalta etenkin NATO. Edes NATO:n jäsenenä meillä ei kuitenkaan olisi varaa luopua omasta puolustuskyvystämme. NATO-jäsenyys ei ole kansallisen puolustuksen vaihtoehto mutta se voisi täydentää omaa puolustustamme.

Tack för er uppmärksamhet, Kiitos huomiostanne, olen valmis vastaamaan kysymyksiin!